

РЕШЕНИЕ

КАРАР

«12»октябрь 2019ел

Югары Чыршылы авылы

№ 14

Гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү максатларында урамнарغا, паркларга, скверларга, мәйданнарга исемнәр бирү, һәйкәлләр урнаштыру, аларның исемнәрен үзгәртүнең истәлекле билгеләрен кую тәртибе турында Нигезләмәне раслау хакында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы Югары Чыршылы авыл жирлегә Уставы нигезендә дәүләт, республика, муниципаль район һәм (яки) ижтимагый мөнәсәбәтләр үсешенә зур өлеш керткән һәм уңай йогынты ясаган күренекле гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар турындагы истәлекләрне саклап калу максатларында, Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы Югары Чыршылы авыл жирлегә Советы карар чыгарды:

1. Гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү максатларында урамнарға, паркларга, скверларга, мәйданнарга исемнәр бирү гражданнар истәлеген мәңгеләштерү максатларында һәйкәлләр урнаштыру, аларның исемнәрен үзгәртүнең истәлекле билгеләрен кую тәртибе турында Нигезләмәне раслау (кушымта).
2. Сарман муниципаль районы Югары Чыршылы авыл жирлегә башкарма комитеты каршындагы күренекле гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү турындагы материалларны карау комиссиясе составын (кушымта) расларга.
3. Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы Югары Чыршылы авыл жирлегә башкарма комитеты каршындагы күренекле гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү турындагы материалларны карау комиссиясе турында нигезләмәне расларга.
4. Урамнарға, паркларга, скверларга, мәйданнарга исемнәр бирү, һәйкәлләр, истәлекле билгеләр кую, гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген

мәңгеләштерү максатларында аларның исемнәрен үзгәртү турында гариза (үтенечнамәләр) формаларын раслау хакында.

5. Оештыру-хокукый формаларына бәйсез рәвештә, предприятиеләргә, оешмаларга һәм тарихи вакыйгаларга исем бирү мәсьәләләрен хәл иткәндә юридик затларга әлеге карарның 1 пункты белән расланган актларга, истәлекләрен мәңгеләштерү күздә тотылган объектларны, шулай ук аларга күрсәтелгән исемнәрне бирү кагыйдәләрен сайлау өлешендә муниципаль предприятиеләр, учреждениеләр (оешмалар) өчен билгеләнгән критерийларга таянып эш итәргә тәкъдим ителәр.

6. Әлеге карарны Сарман муниципаль районының Интернет мәгълүмат-телекоммуникация чөптәрендәгә рәсми сайтында һәм махсус мәгълүмат стендларында түбәндәгә <http://pravo.tatarstan.ru> веб-адрес буенча «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында» урнаштыру юлы белән игълан итәргә.

7. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы Югары Чыршылы авыл жирлегә башкарма комитеты житәкчесенә йөкләргә.

Сарман муниципаль районы
Югары Чыршылы авыл жирлегә Советы Рәисе
Сарман муниципаль районы
Югары Чыршылы авыл жирлегә Башлыгы

И.Н. Камалетдинов

Югары Чыршылы авыл
жирлеге Советы карарына
кушымта
12.10.2019 ел №14

**Югары Чыршылы авыл жирлегендә урамнарغا, паркларга, скверларга,
мәйданнарغا исемнәр бирү, һәйкәлләр, истәлекле билгеләр кую тәртибе
турында Нигезләмә**

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар - шәһәр, бистә, авыл һәм ил тарихындагы күренекле шәхес истәлеген мәңгеләштерү өчен билгеләнгән монументаль сәнгать формалары.

1.2. Мемориаль такталар бина һәм корылмалар фасадларына, шулай ук тарихи вакыйгалар булган, күренекле шәхесләр яшәгән, укыган яки эшләгән биналар интерьерларына урнаштырыла; һәйкәлләр һәм истәлекле билгеләр Сарман муниципаль районы Башкарма комитетының инфраструктура үсеше бүлеге тарафыннан билгеләнгән урыннарда билгеләнә.

1.3. Һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар әзерләү һәм урнаштыру жирлекнең вәкиллеке органы карары кабул ителгәннән соң гамәлгә ашырыла.

1.4. Советлар Союзы, Совет Социалистик Республикалары, Россия Федерациясе, күренекле фән, спорт, мәдәният һәм сәнгать эшлеклеләренең исемнәре район һәм Ватан тарихындагы күренекле шәхес истәлеген мәңгеләштерү максатыннан урамнарға, скверларга, мәйданнарға бирелә.

1.5. Югары Чыршылы авыл жирлеге Советы карары кабул ителгәннән соң урамнарға, паркларга, скверларга, мәйданнарға исемнәр бирелә.

2 .Хәтерле затларга яки вакыйгаларга карар кабул итү өчен нигезләр

Урамнар, парклар, скверлар, мәйданнар бирү, һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар урнаштыру турында карар кабул итү өчен түбәндәгеләр нигез булып тора: жирлек һәм Россия дәүләте тарихындагы вакыйганың әһәмияте; дәүләт, ижтимагый, сәяси, хәрби, житештерү эшчәнлегендә, фән, техника, әдәбият, сәнгать, мәдәният, спорт өлкәсендә шәхес казанышларын рәсми тану, шулай ук шәһәр, бистә, авыл, район һәм Ватаныбызга озак вакытлы файда китергән эшчәнлек өлкәсенә аерым өлеш кертү.

3. Урамнарға, паркларға, скверларға, майданнарға исемнәр бирү, һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар урнаштыру турында карар кабул итү тәртибе

3.1. Урамнар, парклар, скверлар, майданнар, һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар кую инициаторлары булып дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнары, предприятиеләр, учреждениеләр, ижтимагый оешмалар һәм хәрәкәтләр, шулай ук 10 кешедән ким булмаган инициативалы гражданныр төркемнәре тора ала.

3.2. Урамнар, парклар, скверлар, майданнар, һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар бирү инициативасы белән чыгыш ясаучы затлар авыл жирлегенә түбәндәге документларны тапшыра::

3.2.1. Һәйкәл, истәлек билгесе, мемориаль такта кую өчен:

- гариза;
- исеме мәңгеләштерелә торган вакыйганың яки аның казанышлары хаклыгын раслаучы архив һәм башка документларның күчермәсе;
- тиешле торақ-эксплуатация предприятиеләре яки әлеге бинада яшәү чоры күрсәтелгән архив документлары, аның тормышы һәм эшчәнлегә мәңгеләштерелә;
- һәйкәл, истәлек билгесе яки мемориаль такта эскизы;
- һәйкәл, истәлекле билге яки мемориаль такта тексты проекты;
- һәйкәлләрне, истәлекле билгеләрне һәм мемориаль такталарны проектлау, эзерләү һәм урнаштыру эшләрен финанслау чыганақлары турында мәгълүматлар;
- һәйкәл, истәлек билгесе, мемориаль такта урнаштыру муниципаль милектә булмаган объектларда милекче белән килешү гамәлгә ашырыла.

3.2.2. Урамнарға, паркларға, скверларға, майданнарға исем бирү өчен:

- гариза;
- әлеге объектка исем бирү зарурлыгына мотивацияле нигез;
- исеме мәңгеләштерелә торган вакыйганың яки аның казанышлары хаклыгын раслаучы архив һәм башка документларның күчермәләре;
- шәһәрнең, бистәнең, жирлекнең исеме бирелә торган объект булган башка территорияль өлешенең ситуацион планы.

3.3. Югары Чыршылы авыл жирлегә кергән гаризаларны, материалларны теркәүне һәм исәпкә алуны гамәлгә ашыра, һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталарны урнаштырганда һәм муниципаль учреждениеләргә исемнәр бирү һәм нигезләмәләр, урам исемнәрен тәртипкә салу буенча Комиссиягә кирәкле документларны эзерли һәм жибәрә.

3.4. Комиссия үз эшен авыл жирлегә Советы карары белән расланган комиссия турындагы Нигезләмәләргә туры китереп башкара.

3.5. Кергән гаризаларны карау нәтижәсендә, комиссия, якин туганнарының фикерен исәпкә алып, муниципаль учреждениеләргә, урамнарға, паркларға, скверларға, мәйданнарға исемнәр, һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар урнаштыру яки аларны урнаштыру өчен нигез булмау турында, әлеге Нигезләмәдә каралганча, карар кабул итә.

3.6. Комиссия тарафыннан исемнәр бирү мөмкинлеге турында карар кабул ителгән очракта, авыл жирлеге урамнар, парклар, скверлар, мәйданнар, һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар урнаштыру турында карар проекты әзерли һәм жирлекнең вәкиллеке органына тәкъдим итә.

Карар проектына теркәлә:

- аңлатма язуы;
- комиссия утырышы беркетмәсеннән өземтә;
- әлеге Нигезләмәнең 3.2.1 пунктында күрсәтелгән барлык документлар, истәлек билгесе һәм мемориаль такта урнаштыру өчен;;
- әлеге Нигезләмәнең 3.2.2 пунктында күрсәтелгән муниципаль учреждениеләргә исем бирү өчен барлык документлар, шулай ук комиссиягә кергән барлык башка тәкъдимнәр.

3.7. Үтенечнамәләр инициаторлары белән килешмәгән очракта, комиссия рәисе барлык материалларны авыл жирлегенә жиберә.

4. Һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар урнаштыру һәм аларны карап тоту тәртибе

4.1. Һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар мәңгелек материаллардан гына башкарыла. Аларны урнаштыру урыннарының эскиз проекты район хакимиятенең архитектура һәм шәһәр төзелеше идарәсе белән килештерелә.

4.2. Һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар аларны баланска урнаштырганнан соң, гамәлдәге законнар нигезендә тапшырыла.

4.3. Баланста тотучы аларны саклау, агымдагы тоту һәм бу максатларга каралган акчалардан яңарту буенча чаралар күрә. Һәйкәлләрне, истәлекле билгеләрне һәм мемориаль такталарны карап тоту бердәм комплекста, проект билгеләнгән территория белән бергә алып барыла.

4.4. Һәйкәлләр, истәлек билгеләре һәм мемориаль такталар, авыл жирлеге Советы тарафыннан кабул ителә торган бинада реставрацияләү яисә төзекләндерү-реставрацияләү эшләре таләп ителгән очраклардан тыш, эшчәнлеге яки төшерү турында карар.

4.5. Аеруча тарихи һәм сәнгать кыйммәткә ия булган һәйкәл, истәлекле билге һәм мемориаль такта республика карамагына билгеләнгән тәртиптә тапшырылырга мөмкин.

5. Бәхәсләрне хәл итү тәртибе

5.1. Өлеге нигезләмә үтэлгәндә барлыкка килергә мөмкин булган бәхәсләр һәм каршылыктар сөйлөшүләр белән яисә законда билгеләнгән тәртиптә хәл ителә.

Югары Чыршылы авыл
жирлеге Советы карарына
кушымта
12.10.2019 ел № 14

КҮРЕНЕКЛЕ ГРАЖДАННАР, ОЕШМАЛАР ҺӘМ ТАРИХИ ВАКЫЙГАЛАРНЫ МӘҢГЕЛӘШТЕРҮ ТУРЫНДАГЫ МАТЕРИАЛЛАРНЫ КАРАУ КОМИССИЯСЕ ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘ

1. Гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү максатларында урамнарга, паркларга, скверларга, майданнарга исемнәр бирү, һәйкәлләр кую, истәлекле билгеләрне яңадан атау тәртибе турындагы материалларны карау буенча мәсьәләләр (алга таба - Комиссия).

Комиссия составына Сарман муниципаль районының вәкилләре һәм башкарма органнары, ижтимагый берләшмәләр вәкилләре керә.

2. Комиссия үз эшчәнлегендә Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы закон актларына, Югары Чыршылы авыл жирлеге Уставына, Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районының муниципаль хокукый актларына, әлеге Нигезләмәгә таяна.

3. Комиссия карамагына керә:

3.1. Татарстан Республикасының Сарман муниципаль районында гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү максатларында парклар, скверлар, майданнарга исемнәр бирү тәртибе турындагы материалларны кабул итү һәм карау, һәйкәлләрне кую һәм истәлекле билгеләрне яңадан атау тәртибе турындагы материалларны карау.

3.2. Чагылдырылу тулылыгы буенча тапшырыла торган материалларга карата таләпләрне билгеләү:

- күренекле гражданнарның тормыш юлы һәм казанышлары;
- тарихи вакыйгаларның дәрәҗәсе;
- предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмаларның роле.

3.3. Кергән материалларны һәм документларны, шул исәптән аларның экспертизасын да керттеп, башка оешмалардан белгечләр җәлеп итеп карау (кирәк булса).

3.4. Гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү турында тәкъдимнәр әзерләү.

4. Тапшырылган документларны карау нәтижәсендә Комиссия түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

- үтенечнамәне хупларга, Сарман авыл җирлеге Советы тиешле карар проектын әзерләргә;

- үтенечнамәне кире кагарга, хәтерне мәңгеләштерү инициаторларына мотивацияле рәвештә кире кагу җибәрергә.

5. Комиссия утырышы комиссия әгъзаларының яртысыннан да ким булмаган өлеше булган очракта хокуклы дип санала. Комиссия карары ачык тавыш бирү юлы белән катнашучылар саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

Утырышта катнашмаган комиссия әгъзаларының фикере, утырыш башланганчы язма рәвештә тәкъдим ителгән булса, тавышларны санаганда исәпкә алына.

6. Комиссия карар чыгарганда нигез булып, хәтерне мәңгеләштерү турында кабул иткән карар тора. Комиссия карарларындагы нәтижәләр карар чыгарганда мәҗбүри түгел.

7. Комиссия муниципаль предприятиегә яки учреждениюгә исем бирү мөмкинлеге турында карар кабул иткән очракта, комиссия секретаре Иске Кәшер авыл җирлеге Советына тәкъдим ителә торган карар проектын әзерли.

8. Комиссия тарафыннан үтенечнамәне кире кагу турында карар кабул ителгән очракта, киләсен биш елдан соң гына кабатларга мөмкин.

Югары Чыршылы авыл
жирлеге Советы карарына
кушымта
12.10.2019 ел №14

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ САРМАН МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ КАРШЫНДАГЫ КҮРЕНЕКЛЕ ГРАЖДАННАР,
ОЕШМАЛАР ҺӘМ ТАРИХИ ВАКЫЙГАЛАРНЫҢ ИСТӘЛЕГЕН
МӘҢГЕЛӘШТЕРҮ ТУРЫНДАГЫ МАТЕРИАЛЛАРНЫ КАРАУ
КОМИССИЯСЕ СОСТАВЫ**

Камалетдинов Илсур Наил Улы	Сарман муниципаль районы Югары Чыршылы авыл жирлеге Башкарма комитеты житәкчесе, комиссия рәисе
Хоснетдинова Роза Нәзир кызы	Сарман муниципаль районы Иске Кәшер авыл жирлеге Башкарма комитеты секретаре, комиссия секретаре
Комиссия әгъзалары (киләшү буенча)	
Ардыханов Илнур Эбузәр улы	Сарман муниципаль районы Югары Чыршылы авыл жирлеге депутаты
Гимаева Альфира Кәшип кызы	Сарман муниципаль районы Югары Чыршылы авыл жирлеге депутаты
Садыйкова Ильгизә Шайхелислам кызы	Сарман муниципаль районы Югары Чыршылы авыл жирлеге депутаты, укытучы
Смернова Галина Иван кызы	Сарман муниципаль районы Югары Чыршылы авыл жирлеге депутаты, ветераннар Советы рәисе
Хабибуллина Гузәлия Борис кызы	Сарман муниципаль районы Югары Чыршылы авыл библиотекаре

Югары Чыршылы авыл жирлеге
Советы Карары белән
расланган
12.10.2019г.№ 14

Хәтерне мәңгеләштерү турында
үтенечнамә

(предприятие, учреждение, коллектив һ. б. исеме)

хәтерне мәңгеләштерү турында:

1. Фамилиясе, исеме, әтисенең исеме

---

2. Жөнөсө _____

3. Туган көне _____ үлем датасы _____

4. Туган урыны _____

5. Белеме _____

(белгечлеге буенча белеме,

уку йорты исеме, тәмамлау елы)

---

6. Гыйльми дәрәжәсе, гыйльми исеме _____

7. Нинди дәүләт бүләкләре белән бүләкләнгән һәм бүләкләү датасы

---

8. Соңгы яшәү урыны _____

---

9. Гомуми хезмәт стажы _____

Тармакта эш стажы _____

10. Биографик мәгълүмат: _____

11. Хәтер мәңгеләштерүгә конкрет хезмәтләре күрсәтелгән сыйфатламалар

(нигезләре) _____

Мәңгеләштерүнең формасы һәм урыны

_____

Чыгымнар _____

(әзерләү, кору, урнаштыру һ. б. буенча)

акча хисабына башкарылачак _____

(предприятие, учреждение, коллектив һ. б. исеме)

Беркетмә

_____

(гомуми җыелыш һ. б.)

" ___ " _____ 20 ___ ел.

Вазыйфай зат, субъект

закон чыгару инициативасы хокуклары _____

(имза) (расшифровка)

_____